

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

04071, м. Київ, вулиця Ярославська, будинок 6, 5-й поверх,
тел.: (044) 392-73-71, факс: (044) 392-73-70
info@unba.org.ua www.unba.org.ua

**Міністру інфраструктури України
Омеляну В. В.**

**Головам органів місцевого самоврядування
Автомобільним перевізникам**

***ВІДРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ
про забезпечення гарантованого законом
учасникам антитерористичної операції
права на безоплатний проїзд***

Шановні панове!

Національна асоціація адвокатів України та Комітет з питань координації надання правової допомоги учасникам антитерористичної операції, членам їх сімей та переселенцям при НААУ вимушені до Вас звертатися з проханням забезпечення дотримання соціальних прав та гарантій осіб, що здійснюють захист українського народу, незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в антитерористичній операції, виходячи з наступного.

Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» передбачено право окремих категорій громадян, в тому числі інвалідів війни, учасників бойових дій та членів їх сімей, на безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання. Також, вказаним законом передбачений безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, незалежно від наявності залізничного сполучення, або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою.

В свою чергу, визначенні соціальні гарантії поширюються на осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення (далі – учасники АТО). Відповідно, ці особи не мають сплачувати вартості проїзду за користування пасажирськими транспортними засобами.

Водночас, виходячи із звернень учасників АТО до адвокатів, які надають правову допомогу в рамках діяльності Комітету, в більшості регіонів країни, в тому числі, в місті Києва та Київській області, існує практика порушення права на безоплатний проїзд. А саме, є достеменно відомими випадки вимагання 100-відсоткової оплати на проїзд в учасників АТО (Автостанція «Київ», центральний залізнодорожний вокзал м. Києва), обмеження кількості пільговиків при проїзді в маршрутних транспортних

засобах – не більше одного пільговика при здійсненні маршруту (міські маршрути м. Києва та міжміські маршрути Київської області, зокрема, Київ-Обухів-Київ, Київ-Українка-Київ, Київ-Черкаси-Київ та іншими), визначення права на безоплатний проїзд в певні години доби (міські маршрути м. Львів), вимагання з бійців АТО талонів на право одержання проїзних документів (Автостанція «Видубичі», м. Київ) та інше.

Інформація про допущення порушень є загальновідомою для всього населення України і стосується не лише учасників АТО, а й інших пільгових верств населення та постійно висвітлюється в засобах масової інформації (http://www.rada.gov.ua/preview/anonsy_podij/106567.html, <http://www.idealist.media/index.php/video/lesya-vasilenko-propilgina-mizhmiskiy-proyizd-dlya-veteraniv-ta-uchasnikiv-ato/>, <http://vlasno.info/suspilstvo/dopomoga/sotszakhist/item/4534-z-uchasnykiv-boiovykh-dii-na-vinnytskomu-vokzali-ymahaiuttalony>, http://zhitomir.today/news/society/marshrutchiki_torguyutsya_z_vladoyu_shchoda_perevezenny_a_uchasnikiv_ato-id11987.html, <http://espu.org.ua/2016/05/iak-uchasnyku-boiovykh-diizakhy-styty-svoie-pravo-na-bezoplatnyi-proizd/>, <http://www.volynnews.com/news/society/khtooplatyt-proyizd-pilhovyka-sytuatsiia-u-lutsku-rivnomu-ta-lvovi/>).

Більш того, є досить поширеною практика звернення до судових органів з позовами щодо захисту права на безоплатний проїзд пільгових категорій населення, де судова влада, здійснюючи правосуддя, як правило задовольняє відповідні позовні вимоги (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57562056>, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/26455365>, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/47512915>, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/45601768>, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/54733519>, <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56283906>, <http://procherk.info/news/7-cherkassy/42808-u-cherkasah-invalid-vidstojav-svoe-pravo-na-pilgovij-proyizd>).

При цьому, **право на безоплатний проїзд згідно діючого законодавства України є беззаперечним та не обмеженим жодними умовами** – часом доби, наявністю в маршрутному транспортному засобі інших пільговиків, поганим настроєм та фінансовим станом перевізника чи конкретного водія і таке інше. Тобто, **стягнення оплати за проїзд з учасників АТО, заборона одночасного безоплатного проїзду в маршрутному транспортному засобі декількох пільговиків і т.п. є однозначними порушеннями вимог діючого законодавства.**

Водночас, є **неправомірним також вимагання від учасників АТО талонів на право одержання проїзних документів.** Адже, відповідно до п. 2 Положення про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.1994 р. N 302 посвідчення є документом, що підтверджує статус ветеранів війни та інших осіб, на яких поширюється чинність Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", на основі котрого надаються відповідні пільги і компенсації.

Абзацом 2 вказаної норми Положення дійсно було визначено, що листи талонів на право одержання ветеранами війни і особами, на яких поширюється чинність Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", проїзних документів (квитків) безоплатно і з 50-відсотковою знижкою їх вартості є документом, на підставі якого надається право на пільговий проїзд зазначеним особам згідно з п. 17 ч. 1 ст. 12, п. 21 ч. 1 ст. 13, п. 16 ч. 1 ст. 14, п. 18 ч. 1 ст. 15 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

При цьому, вказану норму, що відображає поняття талонів на право одержання проїзних документів безоплатно (абзац другий пункту 2 Положення) **визнано незаконною і нечинною постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 26.03.2010 р.** у справі N 2а-11283/09/2670, яку ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 01.02.2011 р. та ухвалою Вищого адміністративного суду України від 16.10.2013 р. у справі N К/9991/12914/11 залишено без змін.

Більш того, ч.ч. 1, 2 ст. 39 Закону України «Про автомобільний транспорт» визначено, що автомобільні перевізники, водії, пасажирів повинні мати і пред'являти особам, які уповноважені здійснювати контроль на автомобільному транспорті та у сфері безпеки дорожнього руху, документи, на підставі яких виконуються пасажирські

перевезення. Документи для регулярних пасажирських перевезень: для пасажира - квиток на проїзд в автобусі та на перевезення багажу (для пільгового проїзду – посвідчення особи встановленого зразка чи довідка, на підставі якої надається пільга).

Тобто вже декілька років відповідні положення, що визначають необхідність для ветеранів війни в т.ч. учасників АТО додаткових документів, окрім посвідчення, що дають право на безоплатний проїзд, – не діють. Тому вимагання таких документів не ґрунтується на діючому законодавстві України.

В свою чергу, зі сторони держави такі порушення, попри навіть наявність судової практики, жодним чином не усуваються і факти порушень безлічі осіб мають місце і надалі. Виправдання зі сторони органів державної влади та місцевого самоврядування, перевізників та власників автостанцій про відсутність фінансування зі сторони державного бюджету та невідшкодування витрат, пов'язаних з перевезенням пільгових верств населення, першочергово учасників АТО, не є обґрунтованими, справедливими та виправданими в сучасних реаліях життя.

Відповідно до п. 1.8. Положення про Комітет з питань координації надання правової допомоги учасникам АТО, членам їх сімей та переселенцям при Національній асоціації адвокатів України, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 23.04.2016 р. № 110, **основними завданнями Комітету є, зокрема, вжиття** відповідно до чинного законодавства України **заходів щодо усунення порушень і недоліків державними органами та органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами порушень прав та інтересів учасників АТО, членів їх сімей та переселенців та притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у допущених порушеннях.**

Враховуючи вищевикладене, на підставі Положення про Комітет з питань координації надання правової допомоги учасникам АТО, членам їх сімей та переселенцям при Національній асоціації адвокатів України, затвердженого рішенням Ради адвокатів України від 23.04.2016 р. № 110, керуючись Законом України «Про автомобільний транспорт», з метою забезпечення захисту права учасників АТО на безоплатний проїзд, просимо:

1. в межах повноважень, визначених діючим законодавством України, сприяти забезпеченню соціального захисту вказаних категорій населення з урахуванням визначених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» пільг та надати відповідних письмових вказівок всім без винятку суб'єктам здійснення пасажирських перевезень на території України;
2. про результати розгляду звернення повідомити Комітет з питань координації надання правової допомоги учасникам антитерористичної операції, членам їх сімей та переселенцям при Національній асоціації адвокатів України на поштову адресу: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, будинок 6, 5-й поверх.

____.06.2016 р.

З повагою,

Голова Національної асоціації адвокатів України

Л.П. Ізовітова